

Information science in theory and practice

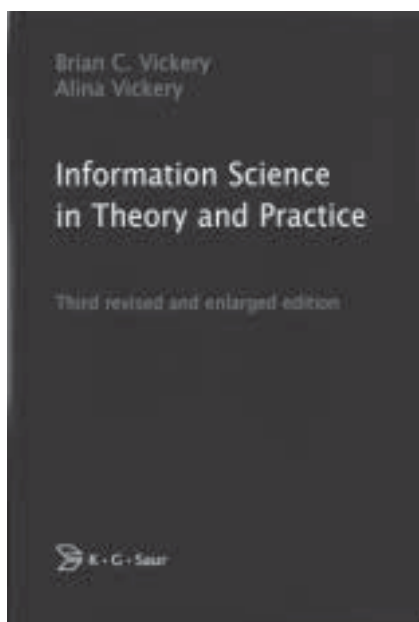
De vleugels van de bibliotheek

Global Market Information Database

In archieftijdschriften gelezen

Information science in theory and practice

Brian C. Vickery and Alina Vickery. – München: K.G. Saur, 2004. – 400p. – ISBN 3-598-11658-6

In 1987 verscheen de eerste uitgave van *Information science in theory and practice*. Het werd vlug ontvangen én geciteerd als een standaardwerk over informatiewetenschap, met uitgebreide definities en omschrijvingen van alle deelaspecten van dit kennisdomein. De tekst is – nog altijd – een ideale introductie voor studenten en informatiewerkers, die vertrouwd willen raken met de origines, onderzoeksdomeinen, verschillende disciplines en terminologie van het zeer brede begrip ‘information science’.

In deze recent verschenen derde, gereviseerde editie werd het tiende – gedateerde – hoofdstuk vervangen door een nieuwe tekst, *The Internet and information science*. De bibliografie werd aangevuld met recente literatuur, en enkele casestudies werden extra toegevoegd aan de appendices.

Het grootste deel echter van dit bijna twintig jaar oude boek blijft vandaag overeind en goed leesbaar, want het is zeer logisch opgebouwd en beperkt tot de essentie van het onderwerp. De auteurs gebruiken klare taal, en dat is een zegen voor de lezer die ingewijd wil worden in dit soms zeer conceptuele vakgebied. Sober gestoffeerd met duidelijke voorbeelden uit de praktijk, krijgen we hoofdstuk per hoofdstuk alle deelaspecten van de informatiewetenschap aangeboden.

De inleidende tekst *Information science: emergence and scope* beschrijft kort waar deze wetenschap vandaan komt en wat er tot haar studiedomein behoort. De auteurs onderstrepen het belang van de *human factor* in de informatiewetenschap. Terecht wijzen ze op de soms te grote belangstelling voor de technische aspecten ervan. In de drie volgende hoofdstukken wordt daarom de mens en zijn wijde omgeving centraal gesteld. *A social approach to information* beschrijft vooral het gebrek aan kennis over de impact van informatie op onze sociale context en vice versa. Wanneer dit opengetrokken wordt tot de relatie tussen informatie en ons volledige leefmilieu (de Aarde) in het stuk *Wider contexts of information transfer*, wordt het belang van deze kennis nog meer onderstreept, want – aldus Vickery & Vickery – “*Matter, energy, and information are, in fact the three basic features of our world.*”

Het wordt helemaal boeiend in het vierde hoofdstuk *People and information*, dat een uitgebreide beschrijving geeft van een breed spectrum van soorten gebruikers, sociale groepen, niveaus van informatie, soorten toegang tot informatie, en informatienoden. Ook hier wordt gesteld dat veel meer onderzoek in deze domeinen kan leiden tot een betere kennis van de zeer complexe relaties tussen de mens(elijke activiteiten), onze omgeving en informatie.

Het grote tweede deel van dit boek neemt de technische aspecten van informatiewetenschap onder de loep. Voor veel lezers is dit vertrouwd terrein: de titels *Information retrieval, Semantics and retrieval, Intermediaries and interfaces* en *Information systems* dekken perfect hun lading. We vinden er helder geformuleerde overzichten van respectievelijk de technieken voor ‘information retrieval’, de relaties tussen semantiek en ontsluiting, en de theorie en praktijk van informatiebemiddeling (via een menselijke of technische interface). Een uitgebreide typologie van informatiesystemen brengt alle beschreven begrippen samen in een gedetailleerd overzichtsbeeld van *the information system*.

Niets is volmaakt in deze wereld, en dat beseffen ook deze auteurs. In hoofdstuk negen, *The evaluation of systems* wordt daarom het evalueren van informatiesystemen beschreven. Het besluit is veeleer negatief, want volgens de auteurs werd en wordt er nog te veel gekeken naar de technische

performantie van systemen, ten nadele van de informatieve performantie, en dus: "Evaluation continues to be a difficult and uncertain art".

Het nieuwe internet-hoofdstuk was uiteraard broodnodig. Misschien was dit zelfs dé motivatie voor deze derde editie. Zoals in de rest van dit degelijke boek wordt een bondige, maar duidelijke stand van zaken gegeven over de invloed van het internet op de verschillende studiedomeinen van de informatiewetenschap. De auteur (Brian Vickery alleen, want co-auteur Alina Vickery overleed in 2001) toont aan dat de meeste basisprincipes binnen de klassieke informatiewetenschap onverkort toegepast worden op internetinformatie. Omgekeerd stelt hij uiteraard vast dat vooral de technische innovaties en voordelen van het internet meer en meer ten goede komen aan een betere informatiebeheersing op alle niveaus. Toch trekt hij slechts enkele voorzichtige conclusies, die geeneens vernieuwend zijn. Eén hoofdstuk is overigens veel te weinig om de belangrijkste informatierevolutie, sinds de dagen van Gutenberg, volledig te beschrijven. Wellicht zijn er betere teksten te vinden over deze problematiek, een gemiste kans dus.

Samenvattend beschrijft dit boek de vele facetten van de studie over de communicatie van informatie in gemeenschappen. Het bestudeerde fenomeen in informatiewetenschap – informatieoverdracht – is geen autonome sociale activiteit. Het wordt dan ook volop beïnvloed door, en uiteindelijk gedefinieerd binnen een zeer ruime sociale context. Vickery & Vickery beschrijven informatiewetenschap als een multidisciplinaire wetenschap, waar nog veel werk ligt te wachten, vooral binnen het domein van micro- en macrosociale studies. Voor wie dus een degelijke inleiding tot de informatiewetenschap wil: zeker lezen!

Jan Haspeslagh, *Bibliothecaris Vlaams Instituut voor de Zee*
jan.haspeslagh@vliz.be

De vleugels van de bibliotheek

Herman Moscoviter. – Leidschendam: Biblion, 2004. – 133 p. – ISBN 90-5483-531-1.

De vleugels van de bibliotheek is een bundeling bespiegelingen en gedachten over de bibliotheek in heden en toekomst en werd samengesteld naar aanleiding van het vierhonderdjarig bestaan van de bibliotheek van Rotterdam: toen een instelling met boeken aan de ketting, nu een transparante en toonaangevende openbare bibliotheek.

Op de cover torst een vrouw een loodzwaar, geopend boek; ze wendt echter haar gezicht af (een fragment

uit de plafondschildering van Michelangelo in de Sixtijnse kapel)... Kijken ook wij de komende jaren weg van de bibliotheek, gaan we voorbij aan haar fysieke plaats en bezoeken we ze enkel nog op de schaarse momenten dat we via google naar haar site worden geleid; als alle andere internetbronnen zijn opgedroogd? Of blijven we de bibliotheek beschouwen als iets vanzelfsprekends, als een passieve instelling die ondanks hoge bezoekersaantallen weinig aandacht opeist en noch door de media noch door de beleidsmakers naar waarde wordt geschat?

Tja, de bibliotheek, ze is er wel, net als de post of de burgerlijke stand. Als onze boeken of cd's net iets te laat zijn, hollen we er vlug naartoe, betalen knarsetandend een kleine boete en keren ze voor een tijdje de rug toe...

Uiteraard kan één boek niet alle evoluties die onze instelling ondergaat schetsen, al slagen enkele geïnterviewden er toch in verder te gaan.

Kernachtig en krachtadig is vooral Frans Meijer, directeur van de openbare bibliotheek van Rotterdam. Dagelijks voorkomt hij het onopzettelijk 'vergeten' van de bibliotheek door het benadrukken van haar betekenis en het in de aandacht houden van wat ze doet. De essentiële taken omschrijft hij met de 'zachte' woorden kennis, beschaving en tolerantie. Vandaar dat de bibliotheek aanhaakt bij inburgeringstrajecten, levenslang leren en dergelijke. Meijer hecht ook belang aan de deskundigheid en de leefwereld van de klant; een klantenpanel evalueert de bibliotheek en klanten houden er leeskringen, vertalen samen teksten, kortom ze wisselen kennis en beleving uit. Zo evolueert de bibliotheek naar een 'community'. Om zich heen ziet Meijer vaak nieuwe gebouwen zonder nieuwe concepten; uitstraling is belangrijk maar die moet ook gedragen worden door een attitude en expertise van dienstverlening. Aandacht voor de bibliotheek moet uiteraard ook steeds leiden tot aandacht voor de collectie; de 'belevingsbibliotheek' mag niet leiden tot fun om de fun.

Henk Kraaima, directeur van het CPNB (Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek) pleit voor marktgerichte bibliotheken. Hoewel de Nederlandse bibliotheken nu structureel behoren tot deze belangenbehartiger van het boek (samen met uitgeverij en boekhandelaren) is samenwerking geen evidentie. Bibliotheken leven te veel op zichzelf

